

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:

I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af fredningens formål](#)

[Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne](#)

Domme:

Taksationskommissionen:

Naturklagenævnet:

Fredningsnævnet:

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET >

AFGØRELSE

af 20. juli 2005 om fredning af
dele af Fribrødre Ås omgivelser

FREDNINGSNÆVNET FOR STORSTRØMS AMT

Kirketorvet 14760 Vordingborg
Tlf. 55 36 17 00
Fax. 55 36 17 10
Direkte tlf. 55 36 17 26
Email: po-
st@vordingborg.byret.dk

Hermed sender jeg afgørelse i Fr.s. 33/03 om fredning af dele af Fribrødre Ås omgivelser beliggende i Stubbekøbing kommune. Til de lodsejere og institutioner, der berøres heraf, vedlægges endvidere erstatningsafgørelse.

Nævnets afgørelser kan inden 4 uger efter denne udskrifts modtagelse indbringes for Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K af de i Naturbeskyttelseslovens § 43 nævnte personer, myndigheder og foreninger. Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af sagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Søgsmålsfristen til prøvelsen af afgørelsen er 6 måneder efter bekendtgørelsen, jf. Naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet har samtidig hermed indrykket annonce i Statstidende og Folketidende.

Fredningsnævnet for Storstrøms amt den 20. juli 2005.

Ulf Andersen

formand

Udskrift er sendt til:

Storstrøms amt, Natur- og plankontoret, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Amtsmuseumsrådet i Storstrøms amt, smst.

Kulturmiljørådet i Storstrøms amt, Storegade 75, 4780 Stege.

Moesgård Museum, 8270 Højbjerg.

Museet Falsters Minder, Zarens Hus, Færgestræde, 4800 Nykøbing F.

Skov- og naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Det centrale fredningsregister, c/o Skov- og naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Stubbekøbing kommune, Torvet 1, 4850 Stubbekøbing.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Lokalkomitéen af Danmarks Naturfredningsforening for Stubbekøbing kommune c/o Kurt Hansen, Grønsundsvej 300, 4871 Horbelev.

Friluftsrådet c/o Terkel Jakobsen, Nelligevej 4, 4930 Maribo.

Dansk Ornitologisk forening, c/o Palle Nygaard, Gedser Fyrvej 1, 4874 Gedser.

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.

Anders Sværke Petersen, Østerbro 19, Maglebrænde, 4850 Stubbekøbing.

Bent Hansen, Vestergård, Rodemarksvej 2, 4850 Stubbekøbing.

Børge Løjmand, Nykøbingvej 123, Maglebrænde, 4850 Stubbekøbing.

Hans Larsen, Sørslev Øster 19, 4871 Horbelev.

Verner Larsen, Fanefjordgade 150, 4792 Askeby.

FREDNINGSNÆVNET FOR STORSTRØMS AMT

Kirketorvet 14760 Vordingborg
Tlf. 55 36 17 00
Fax. 55 36 17 10
Direkte tlf. 55 36 17 26
Email: post@vordingborg.byret.dk

Fr.s. 33/03

Afgørelse om fredning af del af Fribrødre Å i Stubbekøbing kommune.

Den 12. december 2003 rejste Danmarks Naturfredningsforening fredningssag for del af Fribrødre Å og dennes omgivelser. På nedenævnte møde den 5. marts 2004 meddelte Stubbekøbing kommune og Storstrøms amt, at de indtræder som medrekvisitenter. Arealerne er matrikulerede under del af 1 i Karsfeldt Hgd. Åstrup, del af matr. nr. 13 e og del af 14 a Maglebrænde by, Maglebrænde i Stubbekøbing kommune. Det samlede areal, der ønskes fredet, er på ca. 9,67 ha. Heraf er 49.731,9 m² omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Fredningsforslaget har været bekendtgjort i Statstidende den 24. december 2003 og i Folketidende den 31. december 2003 og særskilt underretning er blevet sendt til ejerne og til statslige og kommunale myndigheder m. fl.

Fredningssagen har været behandlet af formanden, dommer Ulf Andersen, det kommunalvalgte ad hoc medlem Hans Larsen og det amtsrådsvalgte medlem Verner Larsen.

I medfør af Naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3 har der været afholdt offentligt møde den 5. marts 2004. Indkaldelsen til mødet skete samtidig med bekendtgørelsen og underretning om sagens rejsning. Ved mødet foretoges besigtigelse.

Friluftsrådet udtalte sig for forslaget og foreslog, at der etableres en gennemgående stiforbindelse.

Lodsejerne havde ikke indvendinger mod fredningsforslaget men udtalte sig mod, at der etableres en gennemgående stiforbindelse.

Skov- og Naturstyrelsen har udtalt, at der ikke er sådanne særlige nationale beskyttelsesinteresser, at styrelsen finder anledning til at involvere sig i sagen.

Sagen blev på mødet udsat på høring af Kulturarvsstyrelsen og på amtets undersøgelse af fredningsforslagets samspil med vandløbslovgivningen.

Kulturarvsstyrelsen har udtalt sig ved brev af 24. juni 2004.

Lodsejerne har ved brev af 18. januar 2005 fremsat bemærkninger til fredningsforslaget.

Danmarks Naturfredningsforening har ved brev af 8. februar 2005 kommenteret disse.

Den 28. februar 2005 besluttede fredningsnævnet enstemmigt at gennemføre fredningen i overensstemmelse med nedennævnte bestemmelser bortset fra den sidste sætning i § 6, der er tilføjet senere jf. nedenfor. De berørte lodsejere, myndigheder m.fl. blev gjort bekendt med beslutningen af 28. februar 2005, og der blev fremsat frist for fremsættelse af erstatningskrav til den 1. april 2005.

Der er efter sagens rejsning indgået MVJ-aftaler for en del af området, og efter modtagelsen af erstatningskravene anmodede fredningsnævnet Storstrøms amt om at forelægge for Direktoratet FødevarerErhverv, hvorvidt fredningen vil have betydning for MVJ-aftalerne. Efter korrespondance med direktoratet via amtet foreslog Danmarks Naturfredningsforening den nævnte tilføjelse til § 6. Den 23. juni 2005 besluttede fredningsnævnet enstemmigt for at begrænse erstatningskravene at lade tilføjelsen indgå i fredningsbestemmelserne.

Fredningen omfatter de arealer, der er omfattet af fredningsforslaget, med tilføjelse af adgangsret til fods for publikum ad den på matr. nr. 14 a Maglebrænde by, Maglebrænde eksisterende markvej.

Fredningsnævnets beslutning er begrundet i arealernes nationale og internationale kulturhistoriske interesse på baggrund af et fund i 1981 af skibsdele fra vikingetiden og ønsket om at sikre disse fund.

Fredningsbestemmelserne er følgende:

§1 Fredningens formål

Fredningen har til formål at tilgodese nationale og internationale arkæologiske interesser ved at sikre områdets fundlag fra vikingetid og middelalder mod nedbrydning.

Fredningen giver adgang til at gennemføre kontrol af vandstand, naturpleje, naturgenopretning i form af vandstandshævning, samt adgang for publikum i forbindelse med formidling af områdets geologi, natur- og kulturhistorie.

§ 2 Afgrænsning af fredningen

Fredningsarealet omfatter 9,67 ha ved Fribrødre Å, ca. 2 km syd for Stubbe-

købing by, Stubbekøbing kommune. Afgrænsningen fremgår af det vedhæftede fredningskort og omfatter dele af følgende matrikelnumre: matr.nr. 1i, Karlsfeldt Hgd., Åstrup samt matr.nr. 13e og 14a, Maglebrænde By, Maglebrænde. Fredningen omfatter endvidere adgang for gående til fredningsområdet ad den på matr. nr. 14a Maglebrænde by, Maglebrænde værende markvej .

§ 3 Kontrol af vandstand

Grundvandstanden i fredningsarealet skal kontrolleres af Storstrøms amt som plejemyndighed med henblik på at sikre kulturlaget mod nedbrydning på grund af iltning. De nærmere vilkår for tilsynet, herunder hyppighed og afrapportering, fastsættes af Kulturarvsstyrelsen.

§ 4 Arealets drift

4.1 Græsarealerne

Hovedparten af fredningsarealet henligger på fredningstidspunktet som vedvarende græsarealer og skal fortsat drives ved afgræsning eller høslæt. Arealet må ikke omlægges eller gødskes og der må ikke sprøjtes med herbicider eller pesticider.

Arealet må ikke springe i skov og tilplantning må ikke finde sted, heller ikke med juletræer, pyntegrønt eller andre flerårige landbrugsafgrøder. Der må heller ikke etableres læhegn.

Arealet må ikke anvendes til hjortefarme, strudsefarme o. lign., som kræver usædvanlige hegn. Der må ikke opdrættes frilandsgrise og opstilles farehytter.

Fredningen er ikke til hinder for bibeholdelse, udskiftning eller nyopsætning af fornødent sædvanligt landbrugshegn til brug for arealets afgræsning. Træhegn skal holdes i mørke jordfarver.

4.2 Skovarealet

Det på fredningskortet angivne skovareal er ikke fredskov. Det bevoksede løvskovsareal må ikke udvides, men kan i øvrigt drives som hidtil. Konvertering til nåleskov og tilplantning med juletræer, pyntegrønt eller andre flerårige afgrøder kan ikke finde sted. Gødskning og sprøjtning er ikke tilladt. Hvis det dokumenteres, at det bevoksede areal strækker sig ind over det arkæologiske fundlag kan bevoksningen forlanges fjernet.

4.3 Markarealet i omdrift

Omdriftsarealerne kan dyrkes som hidtil, men jordbearbejdning under 30 cm dybde, skovrejsning, tilplantning med læhegn eller landbrugsafgrøder som f.eks. juletræer, samt tilgroning f.eks. i forbindelse med braklægning må ikke finde sted. Fredningen er ikke til hinder for udbedring af skader på eksisterende dræn.

4.4. Øvrige driftsforhold

Fredningen medfører ikke begrænsninger i ejernes ret til jagt og fiskeri eller udleje heraf.

§ 5 Naturpleje

Ejerne af det fredede areal kan videreføre den hidtidige pleje af græsarealerne med kreaturgræsning eller høslæt, alt med det formål at bevare arealet som et åbent, vedvarende græsareal og i øvrigt i overensstemmelse med fredningens formål. Ejerne kan ligeledes videreføre hidtidig skov- og markdrift, dog jf. § 4.2 og 4.3.

Fredningen er ikke til hinder for bevarelse af de 2 kunstigt gravede vandhuller på matr.nr. 1i samt sædvanlig pleje i form af stævning af deres bevoksning. Af hensyn til risiko for iltning og skader på kulturlaget fastsættes der forbud mod jordbearbejdning i og ved vandhullerne, f.eks. i form af fjernelse af trærødder, oprensning, ændring af brinkerne og lignende. Vandhullerne må ikke udvides og uddybes.

Hvis ejerne ikke ønsker at udføre plejen, kan Storstrøms Amt helt eller delvist udføre denne i henhold til bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 837 af 4.9.2000 om pleje af fredede arealer.

I så fald udarbejder plejemyndigheden en plejeplan, der godkendes af fredningsnævnet. Planen forhandles med og tilsendes ejerne. Hvis enighed om plejeplanen ikke kan opnås, træffer fredningsnævnet afgørelse. Plejen sker uden udgift for ejer.

§ 6 Naturgenopretning

Naturgenopretning i fredningsområdet kan kun finde sted med det formål at sikre tilstrækkelig vandhøjde til at undgå iltning af kulturlaget, eller for at forbedre miljøtilstanden i vandløbet. Fredningsnævnet kan efter enig indstilling fra Kulturarvsstyrelsen og vandløbsmyndigheden for Fribrødre Å tillade indgreb med disse formål.

Vandstandshævning kan ske f.eks. i form af afbrydelse af dræn, etablering af stryg eller udlæggelse af sten og grus i vandløbsprofilet. Evt. gravearbejder i den forbindelse skal begrænses mest muligt og skal overvåges af det lokale, arkæologisk ansvarshavende museum.

Omlægning og rørlægning af åens løb er ikke tilladt.

Fredningen er ikke til hinder for, at pumpningen af amtsvandløb 10F Fribrødre Å, som grænser til den nordvestlige del af fredningsområdet, kan ophøre, således at dele af fredningsområdet kommer til at ligge under vand. I så fald hindrer fredningen ikke nedlæggelse af jorddiget langs Fribrødre Å, men jorden herfra må ikke spredes i fredningsområdet.

Fredningen respekterer de eksisterende 20-årige vådengsaftaler, som udløber 2024, således at vandstandshævning, der delt eller delvist hindrer afgræsning eller græsdække i denne periode, kun kan gennemføres med dispensation fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, eller hvis ejerne på anden måde kompenseres for eventuel reduktion eller bortfald af tilskud.

§ 7 Jordbearbejdning og terrænændringer

Uanset formål må der ikke udføres jordbearbejdning i form af f.eks. harvning, pløjning, fræsning, grubning o. lign. Der må ikke foretages gravning, opfyldning, deponering eller anden terrænregulering, som f.eks. anlæggelse af veje og stier. Der må ikke ske udnyttelse af råstofforekomster i

jorden. Der må ikke foregå kørsel, som trykker varige hjulspor i jorden eller som igangsætter erosion.

Fredningen er ikke til hinder for udbedring af skader på de eksisterende diger omkring åen, men digerne må ikke forhøjes. Der må ikke anvendes materialer fra fredningsområdet.

Fredningen er ikke til hinder for vedligeholdelsen af diget på den nordlige del af matr.nr. 14a, som varetages af Pumpelaget Fribrøddalen. Der må ikke anvendes materialer fra fredningsområdet.

§ 8 Oprensning og pleje af Fribrødre Å

Oprensning af den fredede strækning af Fribrødre Å skal begrænses mest muligt. Oprensning af aflejrede bundmaterialer ved brug af maskine skal ske under arkæologisk tilsyn fra det lokale, arkæologisk ansvarshavende museum. Oprensede materialer kan udsprede på tilgrænsende arealer inden for fredningsområdet, men må ikke oplægges i en vold. Der må kun oprenses aflejret materiale. Uddybning, herunder anlæg af sandfang, brinkændringer og lignende må ikke finde sted.

Fredningen er i øvrigt ikke til hinder for oprensning, fjernelse af grødevækst og anden pleje af vandløbet efter det til enhver tid gældende regulativ for amtsvandløb 7F Fribrødre Å eller senere gældende vandløbsbestemmelser.

§ 9 Arkæologiske undersøgelser

Fredningsnævnet kan efter indstilling fra Kulturarvsstyrelsen tillade at der foretages arkæologiske undersøgelser og udgravninger med et nærmere specificeret videnskabeligt formål.

Metaldetektor må kun anvendes på fredningsarealet i forbindelse med sådanne undersøgelser.

§10 Byggeri, tekniske anlæg, oplag m.v.

Der må ikke opføres bygninger af nogen art, heller ikke landbrugsbygninger, skure, boder, jagthytter og lignende. Der kan efter fredningsnævnets beslutning m.h.t. placering og udformning opstilles evt. lovpligtigt læskur for kreaturer.

Der må ikke anbringes campingvogne eller lignende og teltslagning må ikke finde sted. Der må heller ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. vindmøller, elmast eller lignende og arealet må ikke krydses af veje, luftledninger eller jordkabler til el, rørledninger til vand- eller gasforsyning eller lign.

Arealet må ikke benyttes til etablering af sportsanlæg, campingpladser, skydebaner, motor- og cykelbaner, golfbaner eller andre rekreative anlægstyper i det åbne land.

Det er ikke tilladt at oplægge depoter.

§ 11 Offentlighedens adgang

Publikum har adgang til fredningsområdet ad den på ejendommen matr. nr. 14 a Maglebrænde by, Maglebrænde, Østrebrosvej 19, Maglebrænde eksisterende markvej, som er angivet på fredningskortet. Denne markvej skal i medfør

af fredningen bevares som publikumsadgang.

Herudover fastsættes der adgang for offentligheden på matr.nr. 14a i forbindelse med de i §12 nævnte formidling. Eventuelle gennemgange i hegn for at muliggøre publikums færdsel på arealet udføres af plejemyndigheden uden udgift for ejer.

Færdsel kan alene ske til fods. Hunde skal føres i snor. Jagt, fiskeri, ophold og camping m.v. må ikke finde sted.

§ 12 Formidling

Af hensyn til formidling af Fribrødredeals natur- og kulturhistorie fastsættes der adgang for det stedlige, statsanerkendte museum, Museet Falsters Minder, til at afholde indtil 4 annoncerede og guidede ture årligt til den fredede areal af ejendommen matr.nr. 14a. Tidspunkt og vilkår aftales forud med ejeren.

§ 13 Dispensation

Fredningsnævnet kan efter naturbeskyttelseslovens § 50 meddele dispensation fra ovenstående fredningsbestemmelser, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningen træder ikke i stedet for tilladelser efter Naturbeskyttelsesloven eller anden lovgivning, jf. Naturbeskyttelseslovens § 38, stk. 6.

Fredningsafgørelsen skal tinglyses på følgende ejendomme, som vist på vedhæftede kort:

Del af matr. nr. 1 i Karlsfelt Hgd., Åstrup, og del af matr. nr. 13 c og del af matr. nr. 14 a begge Maglebrænde by, Maglebrænde.

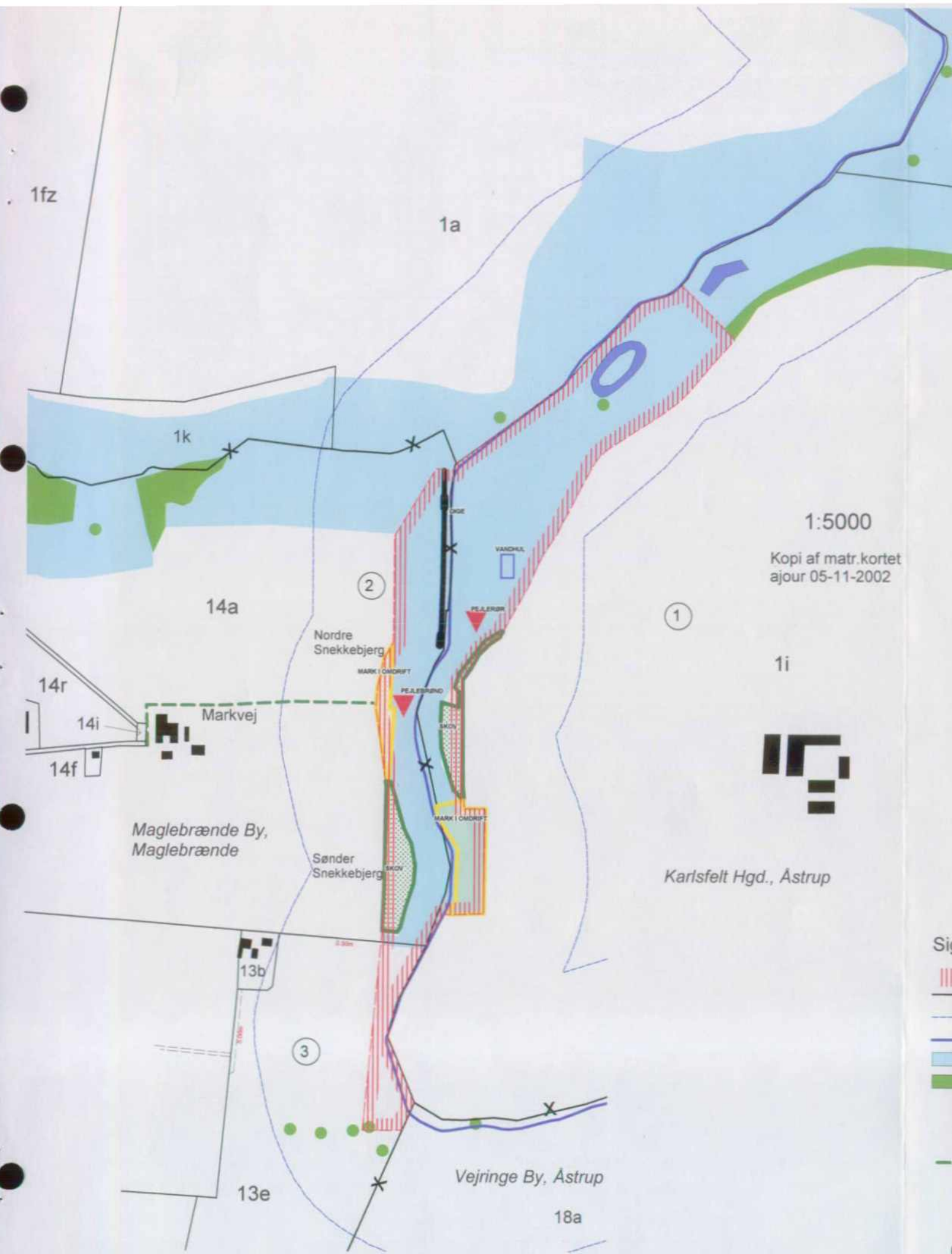
Fredningsnævnet for Storstrøms amt d. 20. juli 2005.

Hans Larsen

Ulf Andersen

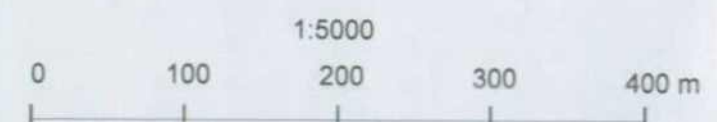
Verner Larsen

1:5000
Kopi af matr.kortet
ajour 05-11-2002

- Signaturforklaring
- fredningsgrænse
  - ejerlavsgrense
  - åbyggelinie i h.t. NBLs §16
  - Fribrødrea
  - vådområde
  - skov
  - trægruppe
  - lb.nr. henvisning til areal-og lodsejerliste
  - markvej (omfattet af fredningen)

Del af Fribrødrea Kortbilag 1
 Del af
 Karlsfelt Hgd., Åstrup
 Maglebrænde By, Maglebrænde
 Stubbekøbing Kommune
 STORSTRØMS AMT

Udfærdiget i december 2003 af
 Danmarks Naturfredningsforening
 J.nr.1-151
 Ændret juli 2005

Fredningskort til
 Fredningsnævnets afgørelse
 af juli 2005
 FS: 27/04

Kirketorvet 14760 Vordingborg
Tlf. 55 36 17 00
Fax. 55 36 17 10
Direkte tlf. 55 36 17 26
Email: post@vordingborg.byret.dk

ERSTATNINGSAFGØRELSE i Fr.s. 33/03

Den 20. juli 2005 har Fredningsnævnet for Storstrøms amt truffet afgørelse om fredning af del af matr. nr. 1 i Karlsfelt Hgd., Åstrup og dele af matr. nr 13 e og matr. nr. 14 a Maglebrænde by, Maglebrænde. Fredningen omfatter endvidere adgang til fods ad den på sidstnævnte ejendom eksisterende markvej.

Arealet for del af matr. nr. 1 i Karlsfelt Hgd. udgør ca. 5.98 ha. Heraf er ca. 4,9 ha. omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Arealet for del af matr. nr. 13 e Maglebrænde er ca. 0,74 ha.

Arealet for del af matr. nr. 14 a Maglebrænde er ca. 2,95 ha. Markvejen er ca. 300 meter lang.

For en del af arealerne er der efter fredningssagens rejsning indgået MVJ-aftaler.

Ejeren af matr. nr. 1 i Karlsfelt Hgd., Bent Hansen har fremsat erstatningskrav på 136.233 kr.

Ejeren af matr. nr. 13 e Maglebrænde, Børge Løjmand har fremsat erstatningskrav på 29.600 kr. og 1.000 kr. eksklusive moms i godtgørelse for sagkyndig bistand. Børge Løjmand har endvidere taget forbehold om erstatning for så vidt fredningen har indflydelse på den indgåede MVJ-ordning.

Ejeren af matr. nr. 14 a Maglebrænde, Anders Sværke Petersen har fremsat erstatningskrav på ialt 103.000 kr. og 7.000 kr. eksklusive moms i godtgørelse for sagkyndig bistand.

Børge Løjmand og Anders Sværke Petersen har endvidere erklæret, at de kræver erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, og at de senere vil fremsende faktura herpå.

Fredningerstatningerne skal tilkendes med det beløb fredningen må antages at nedsætte den kontante handelsværdi af ejendommene. Idet fredningen ikke lægger væsentlige hindringer i vejen for den hidtidige drift af ejendommene, og da fredningsbestemmelserne er udformet således, at de ikke har negativ betydning for tilskudsmulighederne i henhold til de indgåede VMJ-aftaler, fastsættes erstatningerne til ca. 2.000 kr. pr. ha. for så vidt angår de arealer, der ikke er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. For så vidt angår matr. nr. 1 i Karlsfelt Hgd., hvoraf en væsentlig del er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1, fastsættes erstatningen til gennemsnitligt 1.500 kr. pr. ha.

Under hensyn til adgangsrettens begrænsede karakter fastsættes erstatningen til 15 kr. pr. løbende meter. Kravene om godtgørelse for sagkyndig bistand tages til følge i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 47. Der er derimod ikke hjemmel til at tilkende erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, hvorfor krav herom afvises.

Erstatningen til Bent Hansen fastsættes til 1.500 kr. x 5,98 oprundet til 9.000 kr.

Erstatningen til Børge Løjmand fastsættes til 2.000 kr. x 0,74 oprundet til 1.500 kr. og 1.000 kr. eksklusive moms i godtgørelse for sagkyndig bistand, ialt 2.500 kr.

Erstatningen til Anders Sværke Petersen fastsættes til 2.000 kr. x 2,95 oprundet til 6.000 kr. for arealet og 15 kr. x 15 = 4.500 kr. for vejretten og 7.000 kr. eksklusive moms i godtgørelse for sagkyndig bistand ialt 17.500 kr.

Fredningsnævnet er ved fastsættelsen af godtgørelsen for udgift tilsagkyndig bistand gået ud fra, at de erstatningssøgende er momsregistrerede.

Ovennævnte beløb betales med 3/4 af statskassen og 1/4 af Storstrøms amt. Beløbene forrentes fra afgørelsens dato med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Fredningsnævnet i Storstrøms amt den 20. juli 2005.

Hans Larsen

Ulf Andersen

Verner Larsen